

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Соціально-психологічний факультет
Кафедра соціальної педагогіки та педагогічної майстерності

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему: «Творчий розвиток учнів як об'єкт діяльності
соціального педагога »

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістр
зі спеціальності 8.01010601 Соціальна педагогіка

Виконала
спеціальності

студентка 61 групи
8.01010601 «Соціальна педагогіка»
Бобрусь Ольга Андріївна

Науковий керівник

доктор педагогічних наук,
професор кафедри соціальної
педагогіки та педагогічної
майстерності
Лісова С.В.

Житомир 2014

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
------------	---

РОЗДІЛ 1. ТВОРЧИСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ ВИВЧЕННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК.....	6
1.1. Сутність і зміст категорії «творчість».....	6
1.2. Структура творчих якостей учнівської молоді.....	13
1.3. Специфіка формування творчої особистості учня ЗНЗ.....	21
Висновки до розділу 1.....	31
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА НА ТВОРЧИЙ РОЗВИТОК УЧНІВ.....	33
2.1. Програма проведення емпіричного дослідження впливу діяльності соціального педагога на творчий розвиток учнів	33
2.2. Аналіз результатів дослідження впливу діяльності соціального педагога на творчий розвиток учнів.....	37
Висновки до розділу 2.....	50
РОЗДІЛ 3. ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З РОЗВИТКУ ТВОРЧОСТІ УЧНІВ.....	52
3.1. Загальні рекомендації щодо розвитку творчості учнів	52
3.2. Методи підтримки творчого розвитку учнів у ЗНЗ.....	58
Висновки до розділу 3.....	62
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	67
ДОДАТКИ.....	74

Вступ

Актуальність дослідження. Проблема творчого розвитку особистості гостро стоїть у сучасному світі. Кожна цивілізована країна або та, яка хоче

бути цивілізованою, дбає про творчий потенціал суспільства взагалі і кожної людини зокрема. Усе це разом пов'язане з рівнем загальної освіти, увагою до розвитку творчого потенціалу особистості, надання їй можливості проявляти свої здібності.

Сучасна система освіти спрямована не тільки на якісне навчання учнів. Важливою складовою в роботі з дітьми та підлітками є їх цілеспрямований творчий розвиток, виховання, а також подолання різних соціальних відхилень. В зв'язку з цим актуальними стають дослідження динаміки розвитку творчого потенціалу, інтелекту та соціальних якостей учнів.

Ряд дослідників під творчим потенціалом фактично розуміють обдарованість, готовність до діяльності, а в нашому випадку – творчу обдарованість, готовність до творчої діяльності. Аналізуючи роботи дослідників здібностей та обдарованості (О.Є. Антонова, Г.С. Костюк, Н.В. Кузьміна, О.М. Матюшкін, В.О. Моляко, Л.О. Музика, Я.О. Пономарьов, Б.М. Теплов та багато інших), можна переконатися, що вони вживали ці поняття як синоніми.

Отже, враховуючи актуальність даної проблеми, темою нашого дослідження обрано **«Творчий розвиток учнів як об'єкт діяльності соціального педагога»**.

Мета дослідження – охарактеризувати соціально-педагогічні форми і методи творчого розвитку учнів ЗНЗ.

Об'єкт дослідження – творчий розвиток учнів.

Предмет дослідження – соціально-педагогічні форми і методи творчого розвитку учнів ЗНЗ.

Завдання дослідження:

- 1) охарактеризувати розвиток творчості учнів як напрям соціально-педагогічної діяльності;
- 2) емпірично дослідити стан і тенденції творчого розвитку учнів ЗНЗ;
- 3) спроектувати методи роботи соціального педагога з творчими дітьми в умовах навчального закладу.

Теоретична основа дослідження. Внесок у розв'язання проблеми розвитку творчих здібностей школярів зроблено В. Андрєєвим, Н. Гонтаровською, В. Моляко, Т. Морозовською, О. Попик, В. Рибалкою, Б. Тепловим та іншими педагогами. Категорію «творчості» трактували такі відомі вчені як: А. Брушлинський, Л. Виготський, І. Домашенко, М. Гамезо, А. Маслоу, Я. Пономарьова, В. Роменець, С. Рубінштейн та О. Тихомирова. Фази творчої діяльності розкрито у роботах – Р. Гельмгольц, А. Пуанкаре та ін.

Методи дослідження. Теоретичні методи включали аналіз психолого-педагогічних, соціально-педагогічних, методичних, соціологічних джерел. Для досягнення поставленої в роботі мети використовується комплекс емпіричних методів, вибір та поєднання яких залежать від змісту проблеми, яка вивчалася, а саме: тест на визначення сформованості творчих здібностей, тест на креативність (творчість) «Інтерпретація зображень» за Дж. Гілфордом, інтерв'ювання та аналіз документів (річних планів та соціальних паспортів класу).

Характеристика експериментальної бази та вибіркової сукупності дослідження. Загальноосвітні навчальні заклади м. Житомира, смт. Попільня та смт. Народичі. Серійна (гніздова) вибірка формувалась за критерієм віку – по 10 учнів з 9-Б класів Житомирського ліцею № 25, Попільнянської ЗОШ №2, Народицької гімназії.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що результати розвитку творчості учнівської молоді можуть бути підґрунтям для створення програм соціально-педагогічної діяльності в ЗНЗ, забезпечуючи педагогів і соціальних педагогів необхідними орієнтирами при організації навчально-виховного процесу. Положення магістерської роботи можуть використовуватися в ході викладання спецкурсу «Розвиток творчості учнів» при організації виховної та дозвіллевої роботи у ЗНЗ.

Публікації: результати дослідження опубліковані у збірнику науково-методичних праць: Творчий розвиток учнів як об'єкт діяльності соціального педагога // Актуальні проблеми соціальної сфери : [збірник наукових робіт

викладачів і студентів / за заг. ред. Н.П.Павлик]. – Житомир : Вид-во Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2014. – С. 73-75.

Структура дослідження: вступ, теоретичний, емпіричний та практичний розділи, висновки до розділів, список використаної літератури (85 найменувань), додатки. Повний обсяг роботи –109, основна частина – 73. Кількісні дані наведені в 8 таблицях.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. Проаналізувавши категорію «творчість» з точки зору таких наук як філософія, психологія, соціологія та педагогіка, відомих вчених та науковців, та ознайомившись з видами творчості можна підбити підсумки та вивести загальне поняття. Творчість – це діяльність людини (творця), яка охоплюючи її фізичний та духовний світ, за результат має створені нові за змістом і формою цінності, які відрізняються своєю унікальністю. Розвиток — це специфічний процес зміни, результатом якого є виникнення якісно нового, поступальний процес сходження від нижчого до вищого, від простого до складного. А творчий розвиток учня, в свою чергу, це процес зміни фізичного та духовного світу учня, результатом якого є виникнення якісно нових цінностей, які відрізняються своєю унікальністю. Детально розглянуто та проаналізовано кожну творчу якість, види творчості та основні вікові періоди розвитку творчості і інтересів дитини. Структура творчих якостей учнівської молоді відображає їх спрямованість на творчу діяльність, характерологічні особливості, творчі вміння та індивідуальні особливості психічних процесів.
2. У емпіричному дослідженні брали участь 30 учнів з 9-х класів Житомирського ліцею № 25, Попільнянської ЗОШ №2, Народицької гімназії. Метою дослідження було дослідити рівень розвитку творчості учнів та визначити соціально-педагогічні характеристики впливу на нього за допомогою інструментарію дослідження рівня розвитку творчості учнів. Більша частина учнів за результатами тесту мають низький рівень креативності та творчого мислення. Лише 17 % учнів має високий та 20 % – середній. Порівнюючи з попереднім тестом, такі результати дають підставу визнати, що учні, можливо не захотіли повністю розкрити свої творчі можливості в силу тих, чи інших причин. Більшість просто копіювали відповіді один одного, не використовуючи власну уяву та асоції до даних малюнки в тесті. Тобто, результати дослідження творчих здібностей вищі,

ніж рівень творчого мислення учнів. Результати дослідження дозволяють сформулювати виявлену суперечність:

- більшість учнів мають середній рівень творчих здібностей, але не вміють застосовувати їх (переважає низький рівень творчого мислення).

Це визначається низьким рівнем участі педагогів і батьків щодо творчого розвитку учнів і вимагає координаційної функції соціального педагога. Все це підтверджує актуальність нашого дослідження про необхідність цілеспрямованого соціально-педагогічного впливу на творчий розвиток учнів. В ході проведення дослідження гіпотеза знайшла своє підтвердження. Відповідно до результатів можемо зазначити – що учні Народицької гімназії мають достатньо високі індивідуальні творчі здібності. Можна зазначити, що характеристики, такі як, індивідуальні здібності учнів, тип сім'ї та рівень досвіду соціального педагога позитивно впливають на рівень творчості учнів.

Дослідження науковців засвідчили, що творчість — це досить складний і своєрідний процес, якому можна навчитися. Для цього необхідно виявити його закономірності, на основі яких можна створити певні методи або прийоми. Пошук наукової організації творчої праці дав змогу розробити нові методи розв'язку проблемних задач. Серед розроблених ученими методів найбільш ефективними і відомими в сучасній літературі з питань технічної творчості є: метод мозкового штурму, метод фантазування, метод зразків, метод фокальних об'єктів, метод створення образу ідеального об'єкта.

3. Сьогодні поширеною є думка про те, що для піднесення предмета й методики його викладання на належному науково-методичному рівні, треба повернутися до технологій проектного навчання. В основу якої має бути покладена творча діяльність учнів, зорієнтована на вільний вибір ними об'єкта проектування. Саме тому в оновленій програмі трудового навчання знайшли своє відображення вищезазначені методи творчої діяльності.

Види діяльності соціального педагога, які вважають сприятливими для творчого розвитку учнів:

- діяльність, що мотивує учнів до процесу навчання та сприяє розумінню ними його значення для особистісного розвитку;
- діяльність, що цілеспрямовує, орієнтує учнів на мету і результат, який треба отримати, спрямовує їх увагу на зміст і значення творчої діяльності, яку вони виконують;
- діяльність, що індивідуально диференціює учнів, розвиває різні рівні можливостей учнів, не обмежує їх у часі, стимулює всіх до відповідей;
- діяльність, яка організує колективну творчу діяльність учнів забезпечує організацію групових форм творчої навчальної діяльності;
- діяльність, яка організує контрольну-оцінювальну діяльність учнів.

В розділі також розглянуто поради соціальним педагогам щодо творчого розвитку учнів та поради батькам які прагнуть розвивати творчі здібності своїх дітей.

Список використаної літератури:

1. Айсмонтас Б. Б. Общая психология : схемы / Б. Б. Айсмонтас. – М. : Изд-во ВЛАДОС – ПРЕСС, 2003. – 288 с.
2. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Історія. Теорія: Підручник. – К.: Либідь, 1998, – 560 с.
3. Андреев В. И. / Педагогика творческого саморазвития. Инновационный курс / В. И. Андреев — М.: Искусство, 1971. — С. 148.

4. Андреев В. И. Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности / В.И. Андреев. – Казань: “Просвещение”, 1988. – 228 с.
5. Барташнікова І.А., Барташніков О.О. Розвиток уяви та творчих здібностей у дітей 5-6 років: Навчальний посібник / І.А. Барташнікова, О.О. Барташніков – Вид. 2-е, переробл. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 64 с.
6. Богоявленская Д.Б. Интеллектуальная активность как проблема творчества / Д.Б. Богоявленская – Ростов на Дону: РГУ, 1983. – 176 с.
7. Богоявленская Д. Б. Психология творческих способностей. Учебное пособие. / Д. Б. Богоявленская – М.: Знание, 1981. – 96 с.
8. Бойко А.М. Оновлена парадигма виховання: шляхи реалізації / А.М. Бойко– К.: ІЗМН, 1996.– 232 с.
9. Большой психологический словарь / сост. и общ. ред. Б.Г.Мещерякова, В.П.Зинченко. – СПб. : ПРАЙМ – ЕВРОЗНАК, 2003. – 672 с.
10. Волощук І.С. Науково педагогічні основи формування творчої особистості / І.С. Волощук– К.: Пед. думка, 1998.– 160 с.
11. Выготский Л. С. Воображение и творчество в детском возрасте / Л. С. Выготский – М.: Просвещение, 1991. – 287 с.
12. Гайдукова И. Б. Можно ли научить творчеству? / И. Б. Гайдукова // Образование. – 2001. – №1. – 173 с.
13. Гільбух Ю.З. Розумово обдарована дитина: Психологія, діагностика, педагогіка / Ю.З. Гільбух // НДІ психології. – К.: Рухав'ам «Укрвузполіграф», 1992. – 83 с.
14. Гнатко Н.М. Проблема креативности и явление подражания / Н.М. Гнатко М.: Институт психологии РАН, 1994. – 43с.
15. Грицанов А. Новейший философский словарь. / А. Грицанов. – Мн.: Изд. В. М. Скакун, 1998. – 896 с.
16. Дружинин В.Н. Психология общих способностей / В.Н. Дружинин СПб.: Питер, 2002. – 368с.

17. Дружинин В. Н. Психология. Учебник для вузов. / В.Н. Дружинин. – СПб.: Просвещение, 2009. – 656 с.
18. Енгельмейер П. К. Теорія творчості / Енгельмейер П. К. – СПб., 1980. – 208 с.
19. Загвязинский В. И. Педагогическое творчество учителя / В. И. Загвязинский – М.: Педагогика, 1987. – 160 с.
20. Заброцький М. Основи вікової психології. / М. Заброцький – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 112 с.
21. Калошин В.Ф. Психолого-педагогічні особливості розвитку дитини / В.Ф. Калошин // Проблеми освіти. – 1999. Вип.19. – 316 с.
22. Калошин В.Ф. Педагогічні погляди К. Роджерса в контексті сучасності // Проблеми освіт / В.Ф. Калошин– 1996. – Випуск 6. – 557 с.
23. Калошин В.Ф., Гоменюк Д.В., Сушенцева Л.Л. Педагогічні засади розвитку творчості в учнів навчальних закладів професійно-технічної освіти: Методичний посібник / В.Ф. Калошин, Д.В. Гоменюк, Л.Л. Сушенцева – К.: 2008. – 86 с.
24. Кардашов В.М. Теоретичні та методичні засади художньо, творчого розвитку школярів / Під ред. Н.А. Кушаева. – Бердянськ: Будинок техніки плюс, 2000. – 160 с.
25. Клепіков О.І., Кучерявий І.Т. Творчі резерви особистості / О.І. Клепіков, І.Т. Кучерявий– К. : Вища школа, 1995. – 163 с.
26. Клименко В. В. Механізм творчості. Функціональні дефекти / В.В.Клименко // Психолог. – 2002. – № 17. – 114 с.
27. Клименко В.В. Психологічна підтримка творчості учня / В.В. Клименко //Психолог – 2002. – № 46-47. – 347 с.
28. Короткий психологічний словник / [авт.-укл. Войтко І.В.]. – К.: Школа – 1976. – 192 с.
29. Корсакова О. Способи формування в учнів досвіду перетворювальної діяльності / О. Корсакова // Рідна школа. – 2001. – № 1. – 314 с.

30. Корсакова О. М. Формування в учнів досвіду творчої діяльності / О. М. Корсакова // Шлях освіти. – 1999. - № 2. – 353 с.
31. Кривильова О. А. Стан готовності майбутніх вчителів до самостійної творчої діяльності. / О. А. Кривильова. – Слов'янськ: Вид. Центр СДПУ, 2006. – 420 с.
32. Кулюткин Ю. Н. Развитие творческого мышления школьников./ Ю. Н. Кулюткин – К.: Знание, 1987. – 385 с.
33. Кучерявий І.Т. Творчість – основа розвитку потенційних джерел особистості : навчальний посібник / І.Т.Кучерявий, О.І.Клепиков. – К. : Вища школа, 2000. – 288 с.
34. Ландау Э. Одаренность требует мужества / Э. Ландау. – М.: Академия, 2002. – 89 с.
35. Левин В. А. Воспитание творчеством. / В. А. Левин. – Томск: Пеленг, 1993. – С. 56.
36. Лейтес Н. С. Здатність і обдарованість в дитячі роки / Н. С. Лейтес – М.: Знание, 1984. – 80 с.
37. Лук А. Н. Теоретические основы выявления творческих способностей учащихся / А. Н. Лук. – М.: Просвещение, 1991. – 323 с.
38. Лук А.Н. Психология творчества. / А. Н. Лук. – М.: Наука, 1978. – 126 с.
39. Лушников Н.Д. Проблема педагогического управлением творческими способностями учащихся / Н.Д.Лушников // Лучшие страницы педагогической прессы. – 2001. – №3. – 441 с.
40. Мардахаев Л.В. Социальная педагогика. / Л. В. Мардахаев. – М.: Гардарики, 2005. – 269 с.
41. Матюшкин А.М. Снек Д.А. Одаренные и талантливые дети / А.М.Матюшкин // Вопросы психологи. – 1982. – № 4. –287 с.
42. Мацко Л. А. Основи психології та педагогіки / Л. А. Мацко, М. Д. Прищак. - Вінниця : ВНТУ, 2010. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://posibnyky.vntu.edu.ua/psihologiya/slov.htm>

43. Мелик-Пашаев А. А. Педагогика искусства и творческие способности. / А. А. Мелик-Пашаев. – М.: Знание, 1987. – 96 с.
44. Мещеряков Б. Г. / Большой психологический словарь. / Б. Г. Мещеряков, В. П. Зинченко. – СПб.: Питер, 2002. – 484 с.
45. Моляко В.О. Психологія творчості – нова парадигма дослідження конструктивної діяльності людини. //Практична психологія та соціальна робота / В.О. Моляко – 2004. – №8. – 180 с.
46. Момот Л. Творчий розвиток учнів у процесі навчання. / Л. Момот // Шлях освіти. – 1998. – № 1. –127 с.
47. Морозов А.В. Креативная педагогика и психология : учебное пособие / А.В.Морозов, Д.В.Чернилевский. – М. : Академический проект, 2004. – 2-е изд., испр. и дополн. – 560 с. – (“Gaudeamus”).
48. Мотков О. И. Развитие творчества у детей / О. И. Мотков // Дополнительное образование. – 2000. - №4. – 213 с.
50. Некрасова-Коротеева О. Л. Детское творчество: культура, понимание, поддержка и развитие взрослыми/ О. Л. Некрасова-Коротеева. – СПб: Просвещение, 1999. – 171 с.
51. Немов Р.С. Психология / Р.С. Немов – М.: Просвещение, 1995. – 491с.
52. Ніколаєнко С.М. Стратегія розвитку освіти України: початок 21 Століття / Ніколаєнко С.М. – К.: Знання, 2006. – 253 с.
53. Освітні технології: Навч.- метод. Посіб. /О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. Ред. О.М. Пехоти. – К.: АСК, 2002. – 255 с.
54. Основи психології: Підручник /За заг.ред. О.В.Киричука, В.А.Роменця. – 2-ге вид., стереотип. – К.:Либідь,1996. – 632с.
55. Педагогічний словник. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://termiskvo.at.ua/index/pedagogichniy_slovník/0-142
56. Петров А. Педагогика искусства и творческие способности. / А. Петров – М.: Просвещение, 1993. – 491с.
57. Пономарьов Я. А. Фази творчого процесу / / Дослідження проблем психології творчості / Я. А. Пономарьов– М.: Педагогіка, 2003. – 326 с.

58. Пономарев Я. А. Психология творчества и педагогика / Я. А. Пономарев – М.: Педагогика, 1976. – 279 с.
59. Посталюк Н.Ю. Творческий стиль деятельности: педагогический аспект / Н.Ю. Посталюк – Казань: КГУ, 1989. – 204 с.
60. Приходько Ю. О. Психологічний словник-довідник (навчальний посібник). / Ю. О. Приходько, Юрченко В. І. – К.: Каравела, 2012. – 328 с.
61. Решетько В. С. Школа как саморазвивающаяся система / В. С. Решетько. – Минск: Адукацыя і выхаванне, 1997. – 216 с.
62. Рибалка В.В. Психологія розвитку творчої особистості: Навч. посіб. / В.В. Рибалка – К.: ІЗМН, 1996. – 236 с.
63. Роменець В.А. Психологія творчості: Навчальний посібник / В.А. Роменець — К.: «ЛИБІДЬ», 2004.— 286 с.
64. Рогова Ю. І. Вплив самостійної словесної творчості на формування внутрішнього світу дитини / Ю. І. Рогова // Перспективи розвитку науки. - №3. – 2011. – 353 с.
65. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. / С. Л. Рубинштейн. – СПб.: ЗАО “Издательство “Питер”, 1999. – 720 с.
66. Савчинников А. М. Детская одаренность: история и теория / А. М. Савчинников // Детское творчество – 1998. – №5–6. – 239 с.
67. Сластенин В. А. Педагогика: инновационная деятельность. / В. А. Сластенин. – М.: Магистр, 2007. – 346 с.
68. Смагло Н.С. Сучасні аспекти розвитку творчої особистості // Дайджест педагогічних ідей та технологій. – 2002. – № 3. – 335 с.
69. Соціологія: словник термінів і понять / Є. А. Біленький, М. А. Козловець – К.: Кондор, 2006. – 372 с.
70. Спиркин О. Г. Основы философии. Навчальний посібник. / О. Г. Спиркин. – М.: Политиздат, 1991. – 198 с.
71. Столяренко Л. Д. Основы психологии. / Л. Д. Столяренко. – Ростов: Феникс, 2005. – 672 с.

72. Тлумачний словник психологічних термінів. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://smerfero.com/dictionary/tvorchist/>
73. Трофімов Ю.Л. Психологія / Ю.Л. Трофімов – К.: Либідь, 2005. – 560 с.
74. Формирование творческих способностей : методические указания / под ред. Г.А. Халемского – Ленинград : ДТТ и ПРФ, 1989. – 38 с.
75. Чудновский В. Э. Воспитание способностей и формирование личности. / В. Э. Чудновский. – М.: Просвещение, 1986. – 148 с.
76. Шумилин А. Т. Процесс творчества школьников. / А. Т. Шумилин. – М.: Просвещение, 1990. – 227 с.
77. Щепланова Е.И. Психологическая диагностика одаренности школьников: проблемы, методы, результаты исследований и практики / Е.И. Щепланова – М.: Издательство Московского психолого-социального института; Воронеж: Издательство НПО «МОДЭК», 2004. – 368 с.
78. Щуркова Н. Е. Воспитание детей в школе. / Н. Е. Щуркова. – М.: Новая школа, 1998. – 196 с.
79. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. Посібник / В.В. Ягупов – К.: Либідь, 2002. – 560 с.
80. Baker K.R. The nursery school fosters creativity // Education. – 2007. – Vol. 37 – No. 8.– P. 467-473.
81. Givens P.R. Creativity and the Gifted Child // Educational Theory. – 2003. – Vol. 13. – No. 2. – P. 128-131.
82. Guilford J.P. Creativity: yesterday, today, tomorrow // Journal of Creative Behavior. – 1997. – Vol. 1.– P. 3-14.
83. Knipner S. Characteristics of gifted child // Education. – 1997. – Vol. 88. – No. 1. – P. 22-24.
84. Torrance E.P. Uniqueness and Creativity // Educational Leadership.– 1997.– Vol. 24. – No. 6. – P. 493-496.
85. Woodman R.W. Creativity as construct in personality theory // Journal of Creative Behavior. – 1981. – Vol. 15. – P. 42-66.